

A JATE ösztöndíj-szabályzata

(Folytatás a 2. oldalról.)

a körülmény az ösztöndíj megállapítása szempontjából nem bír jelentőséggel.

c) Ha a hallgatónak két vagy több elégtelen érdemjegye van akkor:

— 3,25—3,50 közti átlageredmény esetén általános ösztöndíjban nem részesülhet,

— 3,51 feletti átlageredmény esetén a hallgató differenciált juttatásból kizárható, vagy az általános ösztöndíja 50 forinttal csökkenthető, azonban az ösztöndíj ebben az esetben sem lehet 200 forintnál kevesebb.

d) Az a—c) pontokban foglalt rendelkezések nem alkalmazhatók, ha a Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat alapján a hallgatóval szemben az ösztöndíj csökkentésénél, illetve megvonásánál súlyosabb intézkedést foganatosítanak.

Kiemelt ösztöndíj

1. a) A kiemelt ösztöndíjat a KISZ kari szervezetével egyetértésben a dékán állapítja meg, az általános ösztöndíj megállapításával egyidőben, a kar részére rendelkezésre álló általános ösztöndíj keret terhére.

b) Kiemelt ösztöndíjban a kar hallgatóinak 1 %-a részesíthető.

c) A kiemelt ösztöndíjat fél-évenként kell megállapítani és abban csak azok a hallgatók részesíthetők, akiknek tanulmányi átlageredménye legalább 4,51.

d) A kiemelt ösztöndíj összege 1500 Ft.

Egyszeri szociális támogatás

1. Az egyszeri szociális támogatás részére rendelkezésre álló keretet a karok között a rektor olyan elvek alapján osztja szét, mint amilyen elvek alapján az egyetemi keret megállapításra került.

2. a) A kar részére biztosított keretet a KISZ kari szervezetével egyetértésben évfolyamonként illetve szakonként a dékán osztja fel.

b) A kari keretek szétosztásánál törekedni kell arra, hogy a szétosztás lehetőleg ugyanolyan elvek alapján történjen, mint amilyen elvek alapján a kari keret megállapításra került.

3. a) Az egyszeri szociális támogatásban a tényleges besorolás szerint I—IV. kategóriába tartozó hallgatókat kell, az V—VI. kategóriába tartozókat pedig lehet részesíteni.

b) Az egyszeri szociális támogatás céljára rendelkezésre álló keretet a következők szerint kell szétosztani:

Az évfolyam, illetve szak részére megállapított keretből le kell vonni azt az összeget, amelyet a Diákjóléti Bizottság javaslata alapján a dékán az V—VI. kategóriába sorolt hallgatók részére juttat. A fennmaradó összeget olyan arányban kell szétosztani a I—IV. kategóriába sorolt hallgatók között, mint amilyen arányban ezek a hallgatók részesülnek a rendszeres pénzületi szociális támogatásnak az évfolyam, illetve szak részére biztosított jelenlegi összegéből.

Albérleti segély

1. a) Az albérleti segély céljára rendelkezésre álló keretet a karok között a rektor ugyanolyan elvek alapján osztja szét, mint amilyen elvek alapján az egyetem részére azt megállapították.

b) Az albérleti segély céljára rendelkezésre álló keretösszeget kari szinten kell kezelni és azt a Diákjóléti Bizottság javaslata alapján a dékán osztja szét.

2. a) Albérleti segélyben az az albérletben lakó és vidéki hallgató részesülhet, aki önhibáján kívül nem kapott kollégiumi elhelyezést.

b) A 2. a) pont szerinti hallgatónak tekinthető aki:

— az 1981/82. tanévre adott be kérelmet kollégiumi elhelyezésre, de azt helyhiány miatt elutasították;

— aki házas, függetlenül attól, hogy kollégiumi elhelyezést kért-e vagy nem.

3. a) Az I—IV. kategóriába tartozó és arra jogosult hallgatók részére a jogszabályi minimumot (300 Ft) feltétlenül biztosítani kell, de e juttatásban az V—VI. kategóriába sorolt hallgatók is részesíthetők.

d) A kategória megállapításoknál az 1981/82. tanév kezdő napján fennálló tényleges besorolás szerinti helyzetet kell alapul venni.

Vegyes, zárórendelkezések

1. a) A jelen Szabályzat rendelkezéseit 1982. február 1-től — kivéve a III. fejezet rendelkezéseit — 1982. június 30-ig kell alkalmazni.

b) Az I. fejezet rendelkezése szerint az általános ösztöndíjat 1982. április 10-ig kell megállapítani.

2. A kiemelt ösztöndíjakat is az 1. b) pontban foglalt határidőig kell megállapítani.

3. A Szabályzat III. fejezete az egyszeri szociális támogatások kifizetésével hatályát veszíti.

4. Az albérleti segélyeket 1982. február 1-től kell megállapítani és 5. hónapon keresztül a hallgató részére fizetni.

5. A Népköztársasági Ösztöndíj összege 1982. február 1-től 2000 forint.

DR. KRAJKÓ GYULA sk.
DR. ANTALFFY GYÖRGY
rektor

Gondolatjel-est

A különösebb hagyomány nélküli, így szükségképpen gondolati és stilisztikai nehézkedéssel induló „gondolatjel” egyre inkább kifutja formáját. A kiadvány utóbbi számaival összhangban bizonyította ezt a március 19-én, a bölcsészkar 2-es termében tartott felolvasó est is, amelyen szép számú közönség gyűlt össze.

E felolvasó esttel együtt, most már bizonyosan megállapítható, a „gondolatjel” alapszervezet jelentős érdemeket tulajdoníthat magának azzal, hogy a korábbi évek „gyakorlatával” ellentétben sikerült többé-kevésbé egységes csoportba tömörítenie azokat az írásra hajlamos hallgatókat, akiknek gondolatait az érdeklődés következtetés szélesítésével, az erkölcsi kiállás bátorságával párosulnak.

Az alapszervezet érdeme a kiadvány aktuális, hiszen „szellemi frissességük” inkább a fentiekkel, mintsem gondolataik újszerűségével jellemezhető.

Természetes, hogy mindenekelőtt a saját háza táján sóprógot az ember: a tanárképzés, s főként a diplomás tanár gondjai, valamint ezek összefüggése a magyar kulturális élet jelenségeivel — ez mind jól érzékelhető, lényegi megfogalmazást nyert a felolvasott vagy ismertetett írásokban. Így szó esett kultúrális életünk egészségtelen tendenciáiról, a demokratizálódási folyamat zökkenőiről. Két szépirodalmi jellegű felolvasást is hallhattunk, melyek szerencsésen oldották a néhol hosszabbra nyúló fejtegetéseket.

A felolvasók felelősségteljes viszonyulása a tárgyalási problémákhoz elegendő belső biztosítéknak látszik a kiadvány további színvonalas működéséhez. A március 19-i kezdeményezés mindenképpen folytatásra érdemes. Talán szerencsésebb lenne az ismertetésre kerülő írások tematikai körülhatárolása, valamint szigorúbb műfaji és terjedelmi megkötése, ezzel is növelve a hozzászólások, a vita lehetőségét.

(b. gy.)

A haladó egyetemi és főiskolai ifjúság mozgalmi Szegeden (5.)

Nagy István:

A demokratikus ifjúsági mozgalom kezdetei a szegedi egyetemen és főiskolán

A felszabadulás után kibontakozó demokratikus ifjúsági mozgalom a szegedi egyetemen és a tanárképző főiskolán két korábbi ifjúsági szervezet hagyományából táplálkozott. Mindenekelőtt a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma volt elvitathatatlan hatással a Szegeden nevelkedett értelmiségre. A felszabadulást közvetlenül megelőző években pedig a Szegedi Egyetemi Ifjúság (SZEI), amely Szent-Györgyi Albert akkori rektor közreműködésével alakult meg. A SZEI lapja a Szegedi Híd és a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola Hivatásszervezetének lapja a Sorsforduló körül is alkalmat adott az egyetemi és főiskolai ifjúsági mozgalom megújulását kereső fiatalok tömörülésének.

Szeged felszabadulása után néhány nappal megalakult a Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), amely többek között célul tűzte ki a tanulóifjúság demokratikus szellemű oktatásáért és neveléséért folyó küzdelmet is. A KISZ nagy gondot fordított a különböző ifjúsági rétegek megszervezésére. Már november 16-án létrehozta az Antifaszista Diák-szövetséget, a felszabadulás utáni első demokratikus diákszervezetet. A szervezetnek már szép számmal voltak egyetemista tagjai, sőt első elnöke is egyetemista volt. Céljuknak tekintették az összes diákproblémákkal való foglalkozást és az iskolarendszer korszerűsítésében való véleménynyilvánítást. Az egyetemi és főiskolai ifjúság azonban kezdetől fogva arra törekedett, hogy önálló egyetemi ifjúsági szervezetet hozzon létre.

A város felszabadulásának napjaiban még igen kevés egyetemi hallgató volt a városban, a tanári kar nagyobb része is elmenekült. Az egyetemi oktatás megkezdését a város polgármestere szorgalmazta. A munkát november 3-án 6 professzor, igen kevés asszisztenssel és 52 hallgatóval el is kezdte.

A város megélénkült politikai élete hatással volt az egyetemi ifjúságra is. A szegedi MADISZ-szervezet 1945. január 7-én megalakulása után a régi egyetemi szervezetek töredékei verődtek össze, de nem alakult újja, majd megalakult az első egyetemi és főiskolai ifjúsági szervezet is: 1945. január 30-án, az Egyetemi Hallgatók Demokratikus Munkaszervezete. Alapszabály szerint az egész egyetemi ifjúság szociális érdekvédelmét vállalták. Az alapító 33 tag deklarálta, hogy a szervezet testületileg belép a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetségbe és mindenben támogatja a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontot. Az Egyetemi Tanács úgy fogadta a Munkaszervezet megalakulását — mint amely folytatva a SZEI hagyományait — a felügyelete alatt álló szervezet lesz. Ezért rosszalását fejezte ki amiatt, hogy más ifjúsági szervezetek is bejelentették megalakulásukat. Ilyen volt a szegedi MADISZ 1945. február 11-én megalakult egyetemi és főiskolai tagozata is. A MADISZ egyetemi tagozata májusi programjában követelte, hogy az egyetem József Attila nevét viselje, hogy a „Nemzeti Emlécsarnokból távolítsák el a népelnekes, reakciók” szobrait, azonnal kezdjék meg az igazoló eljárásokat és ebbe vonják be az egyetemi hallgatókat is. Követelték az „időrabló bürokráció megszüntetését” és az egyetemi ifjúság részvételét az „egyetem gazdasági, szellemi és adminisztratív életének irányításában”, valamint azt, hogy minden kar kiülhessen két képviselőt az Egyetemi Tanácsba. A program felvetette a magyarságtudományi, a kelet-európai és a délszláv tanácsok felállítását, az orosz és a szerb nyelvnek, irodalomnak és néprajznak a tanítását az egyetemen.

A MADISZ egyetemi tagozata mellett más — rövid életű — ifjúsági szervezetek is alakultak, mint márciusban az orvostanhallgatók körében megalakult Szegedi Egyetemi Kör és májusban a Szegedi Egyetemi Ifjúság Reformmozgalma, amely az időközben szétzilálódott Munkaszervezet nyomdokain kívánt haladni. Megosztotta az egyetemi ifjúságot az újjáalakult SZEAC is, amely széles körű sportprogramot hirdetett és nagy hagyományokkal rendelkezett.

Május közepén a MADISZ egyetemi tagozata feloszlott. Az 1945. május 16-i diákgyűlés hosszas vita után, titkos szavazással az önálló diákegyesület felállítására mellett döntött. A titkos szavazással megválasztott kari küldöttek május 26-án megalakították a Szegedi Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Szabad Szervezetét, amelynek vezetősége a városi MADISZ-szervezettel való együttműködés jegyében erőteljesen hozzálatott az egyetemi és főiskolai ifjúság szervezéséhez.

Terveik megvalósításaként, a rektor kérésére megalakították a Diákjóléti Előkészítő Bizottságot, a Tandíjmentességi Előkészítő Bizottságot, valamint a Fegyelmi és Egyetemi Értékeket megőrző Bizottságot. E bizottságok felelősségteljes és igen értékes munkát végeztek. Feladatuknak megfelelően rendszeresen készítettek előterjesztést az Egyetem Tanácsa elé, de fontos, időszzerű feladatok ellátására is felkérte őket a rektor. A diák-szociális kérdések mellett művészeti, szociológiai, filozófiai és a speciális szakkérdésekkel foglalkozó szemináriumokat is szerveztek. A hallgatók érdeklődési körének megfelelően kisebb csoportok is

alakultak. 1945. október 22-én megalakult a Tudományos Szocializmus Munkaközösség, amelynek tagjai első nyilvános vitájukon a polgári életformáról nagy elméleti felkészültségről és vitakészségről tettek tanúbizonyságot.

A szegedi egyetemi ifjúsági szervezet magáénak ismerte el az 1945. november 24-én megalakult Magyar Egyetemi és Főiskolai Egyesületek Szövetsége (MEFESZ) országos programját és sokoldalú munkát végzett annak megvalósításáért. Javasolta egy, az egyetem professzorai és hallgatói által szerkesztett tudományos, művészeti és társadalmi folyóirat, az „Alföldi Szemle” kiadását. Nagy sikerű Bartók-emlékmatiné rendeztek, sikeres értekezletet tartottak — egyetemi tanárok részvételével — a középiskolai tanárképzés korszerűsítéséről. 1945. december 15-én tervezetet juttattak el a közoktatásügyi miniszterhez az egyetemi élet reformjáról. Javasolták a „nyári félév” megnyitását, hogy azok is folytathassák tanulmányaikat, akik „akár a háború, akár a múlt rendszer tanulmányi politikája miatt elmaradtak”. Gondoltak azokra, akik katonai szolgálatot teljesítettek, akik a zsidótörvények miatt kimaradtak az egyetemről, de gondoltak azokra a munkás- és paraszti származású tehetséges fiatalokra is, akik anyagi nehézségeik miatt korábban nem tanulhattak. E javaslataik összhangban volt a Szegedi Nemzeti Bizottság, valamint a Magyar Kommunista Párt, a Szocialdemokrata Párt és a Nemzeti Parasztpárt szegedi szervezeteinek együttes javaslatával, amelyben 30, nem érettségizett munkás- és paraszti fiatal felvételét javasolták.

A javaslattal az egyetemi vezetők 1946. május 28—30. között megrendezett szegedi országos értekezletén a kultuszminiszter is egyetértett. Kijelentette, hogy „széles alapon kívánja az érettségivel nem rendelkezők egyetemre jutását két éves, az egyetemi tanulmányi időbe beszámított kurzus lehallgatása után lehetővé tenni”. A találkozó alkalmával adták át a tanárképző főiskola ifjúságának memorandumát, amelyben követelték, hogy a főiskolai oklevél az egyetemen szerzett tanári oklevéllel egyenértékű legyen.

Az 1945—46. tanév végén a szervezet elnöksége lemondott. A szünetre megválasztott ideiglenes vezetőség ideje alatt belügyminiszeri utasításra a szervezet neve Szegedi Egyetemi és Főiskolai Ifjúságra (SZEFI) változott, amely még nem jelentett tartalmi változást. Az új szervezet azonban erőteljesen bizonyult az ekkorra felerősödő decentralizációs törekvésekkel szemben.

A kari szervezetek és a munkaközösségek mellett a nyár folyamán megalakult a Mórincz Zsigmond Népi Kollégium, a Kálmány Lajos-kör. Aktivizálódott a Bethlen Gábor-kör, a Luther Szövetség, megalakult a Hódmezővásárhelyi Egyetemisták köre és igen gyér létszámmal, de működtek a koalíciós pártok egyetemi ifjúsági csoportjai is az egyetemen. A polarizálódás balra és jobbra egyaránt megindult. Az új szervezet összel megválasztott vezetői az alapszabály-tervezetben már nyíltan elhatárolták magukat a korábbi egyetemi szervezettől és szélesre tárták kapuit az egyetemi ifjúság balszárnyával szemben álló csoportoknak. Így természetes, hogy elsősorban a Mórincz Zsigmond Népi Kollégium, a Kálmány Lajos Kör, a Tudományos Szocialista Munkaközösség és a Hódmezővásárhelyi Egyetemisták Köre szembefordult az új vezetőséggel. A szakadás ezzel véglegessé vált az egyetemi és főiskolai ifjúsági mozgalomban. A szakadást hatalmas sajtóvita követte.

Az új tanév kezdetére felbolydult az egyetemi ifjúsági mozgalom. A szervezetet 1947. január 25-én a belügyminiszter oszlatta fel, a köztársaságellenes összeesküvés számai ugyanis Szegedre is elveztek.

Az új egyetemi és főiskolai egységszervezet 1947. február 12-én Szegedi Egyetemi és Főiskolai Szövetség (SZEISZ) néven alakult újjá. Alapító szervezeti voltak az orosegyetemi Medikus Kör, a Szegedi Egyetem Joghallgatóinak Egyesülete, a természettudományi karon alakult Vegyész Kör és a Mórincz Zsigmond Népi Kollégium. Néhány nappal később megalakult és csatlakozott a Bölcsész Kör és az Apáthy István Népi Kollégium is. Az új, valóban demokratikus ifjúsági szervezet csatlakozott a MEFESZ-hez és széles körű szervező munkát végzett elsősorban a magyar polgári forradalom és szabadságharc centenáriuma meghirdetett 48-as program végrehajtásában. Sikeres társadalmi munkákat szervezett, városi emlékünnepeket rendezett József Attila halálának 10. évfordulóján és bekapcsolta a szegedi egyetemi és főiskolai hallgatókat az országos egyetemi ifjúsági mozgalomba. Az időközben megalakult főiskolai József Attila Népi Kollégium és a Mókus Illés Egyetemi Népi Kollégium részvételével a korábban megalakult kollégiumokkal együtt megalakították a Szegedi Kollégiumi Tanácsot, amely a kollégiumi mozgalom, a kollégiumokban folyó nevelőmunka és a kiteljesedő falujárások egységes irányítását vállalta.

A SZEISZ 1948-ban tagszervezete lett az egységes egyetemi rétegszervezetté átalakult MEFESZ-nek és mint ilyen szűnt meg 1950-ben, az egész ország ifjúságát egységes szervezatként átfogó Dolgozó Ifjúsági Szövetség megalakulásakor.